Projekt 29. 06. 2021

U S T A W A

z dnia……2021 r.

o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

Art. 1. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 5b dodaje się art. 5c w brzmieniu:

„Art. 5c. 1. Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu:

1) pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy,
2) pobierania stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które zostali skierowani przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych,
3) pobierania stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
4) pełnienia czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę kandydacką, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
5) odbywania służby zastępczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

– podlega nadal temu ubezpieczeniu, pomimo objęcia go z tych tytułów innym ubezpieczeniem społecznym.

2. Rolnik lub domownik, o którym mowa w ust. 1, może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia, składając w Kasie oświadczenie o odstąpieniu od tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym to oświadczenie zostało złożone w Kasie.”;

2) w art. 10 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) dzieciom własnym i przysposobionym rolnika ubezpieczonego w pełnym zakresie, jego pasierbom i wnukom, do ukończenia przez nich 16 roku życia, z którymi prowadził wspólne gospodarstwo domowe, jeżeli doznały uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy rolniczej, świadcząc pomoc w gospodarstwie rolnym;

1b) ubezpieczonemu rolnikowi w przypadku śmierci jego dzieci własnych, przysposobionych, pasierbów lub wnuków, o których mowa w pkt 1a, jeżeli zmarli wskutek wypadku przy pracy rolniczej, świadcząc pomoc w gospodarstwie rolnym;”;

3) w art. 21:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat i jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.”,

b) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się do ubezpieczonego, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat i jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.”;

4) w art. 25 ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Przepisu ust. 2a nie stosuje się przy ustalaniu wysokości emerytury rolniczej dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., z wyjątkiem osób, które nie nabyły prawa do emerytury na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku których do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się również liczbę lat, o których mowa w ust. 2a pkt 3.”;

5) w art. 28 w ust. 4 w pkt 1:

a) uchyla się lit. b,

b) lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. c;”;

6) w art. 36:

a) w ust. 1:

– pkt 10 otrzymuje brzmienie

„10) o których mowa w art. 41a i art. 55 ust. 1–2a.”,

– w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 12 w brzmieniu:

„12) interpretacji indywidualnych, o których mowa w art. 62a.”,

b) w ust. 3 po wyrazach „w ust. 1 pkt 1–9” dodaje się wyrazy „i 12”;

7) w art. 37:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organy prowadzące ewidencję gruntów i budynków, organy podatkowe, sądy, prokuratura, Policja, Zakład, pracodawcy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, organy egzekucyjne w rozumieniu ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, z późn. zm.[1)]), organy realizujące świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawcze, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, publiczne służby zatrudnienia, publiczne i prywatne placówki służby zdrowia, organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego oraz szkoły i uczelnie wyższe są obowiązane udzielać nieodpłatnie Kasie informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności mających znaczenie w sprawach z zakresu ubezpieczenia.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego ustalają, na wniosek Kasy, powierzchnię gospodarstwa rolnego w hektarach fizycznych i przeliczeniowych.”;

8) w art. 41a:

a) w ust. 2 w pkt 3 wyraz „pięciokrotnej” zastępuje się wyrazem „dziesięciokrotnej”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Umorzeniu z mocy prawa ulegają odsetki za zwłokę od nieopłaconych w terminie składek, z przyczyn zależnych od Kasy, za okres od dnia, w którym składki stały się wymagalne, do dnia ich opłacenia.”;

9) w art. 41b:

a) w ust. 1 wyrazy „ust. 2–7” zastępuje się wyrazami „ust. 1a–7”,

---

[1)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 1492 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11, 41, 802 i 1005.

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Koszty upomnienia ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”,

c) w ust. 12 wyrazy „kwoty, o której mowa w ust. 15” zastępuje się wyrazami „dziesięciokrotności kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym”;

10) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:

„Art. 50a. 1. Dane ubezpieczonych i świadczeniobiorców zgromadzone w systemach informatycznych Kasy, udostępnia się komornikom sądowym na wniosek, w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego albo wykonywania postanowienia o zabezpieczeniu spadku lub sporządzania spisu inwentarza, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, podlega opłacie, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

3. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 2, nie może przekraczać 2% wysokości prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na dany rok kalendarzowy.

4. Udostępnienie danych, o których mowa w ust. 1, następuje w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1.

5. Opłaty, o której mowa w ust. 2, dokonuje się w formie bezgotówkowej, w terminie 14 dni od dnia wystawienia przez Kasę rachunku.

6. Opłata, o której mowa w ust. 2, podlega zwrotowi wyłącznie w przypadku:

1) wycofania wniosku przed jego rozpatrzeniem – w całości;
2) uiszczenia jej w kwocie wyższej od należnej – w odpowiedniej jej części;
3) pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia – w całości;
4) nieudzielenia komornikowi informacji w przypadku, w którym niemożliwe jest zidentyfikowanie ubezpieczonego lub świadczeniobiorcy, o których mowa w ust. 1, na podstawie danych wskazanych przez komornika sądowego, a komornik sądowy pomimo wezwania przez Kasę nie uzupełnił wniosku w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

7. Nie podlega zwrotowi opłata, o której mowa w ust. 2, jeżeli w odpowiedzi na wniosek komornika sądowego zostaje udzielona informacja o braku w systemach informatycznych Kasy danych, których dotyczy wniosek.

8. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty, o której mowa w ust. 2, oraz sposób jej wnoszenia, uzależniając wysokość opłaty od formy złożenia wniosku, udostępnienia danych i wysokości ponoszonych przez Kasę kosztów związanych z udzielaniem informacji, w szczególności kosztów wyszukania informacji i sporządzenia zaświadczenia, oraz mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego poboru opłaty.”;

11) w art. 55 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Prezes Kasy przyznaje emerytowi lub renciście, który ukończył 100 lat, dodatek wypłacany comiesięcznie w stałej kwocie począwszy od miesiąca, w którym emeryt lub rencista ukończył 100 lat, w wysokości kwoty bazowej, o której mowa w art. 19 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”;

12) art. 62a otrzymuje brzmienie:

„Art. 62a. 1. Prezes Kasy wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniu oraz wysokości składek w stosunku do podmiotów, o których mowa w art. 5a ust. 1, w sprawach związanych z prowadzeniem przez te podmioty pozarolniczej działalności gospodarczej. Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Kasa niezwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Nie wydaje się interpretacji indywidualnych w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Prezesa Kasy.”;

13) w art. 64:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Kasa może kierować na rehabilitację leczniczą, o której mowa w ust. 1 pkt 1, także osoby uprawnione do emerytury rolniczej w celu poprawy ich stanu zdrowia.

2b. Mając na względzie potrzebę pomocy opiekunom osób niepełnosprawnych, Kasa może kierować na turnusy mające na celu poprawę kondycji psychofizycznej i

jakości życia, zwane dalej „turnusami regeneracyjnymi”, ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 4.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb kierowania na rehabilitację leczniczą, turnusy regeneracyjne oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne oraz turnusy regeneracyjne, w tym:

1) wskazania do rehabilitacji leczniczej oraz udziału w turnusie regeneracyjnym, a także ocenę ich potrzeby,
2) trwałość i okresowość całkowitej niezdolności do pracy oraz przyczynę jej powstania,
4) warunki i tryb kwalifikacji wniosku o rehabilitację leczniczą albo turnus regeneracyjny,
5) sposób zwrotu kosztów przejazdu,
6) warunki i tryb przeprowadzania konkursu oraz zawierania umów o świadczenia i usługi rehabilitacyjne oraz turnusy regeneracyjne z podmiotami niebędącymi jednostkami organizacyjnymi Kasy

– mając na uwadze potrzeby rehabilitacji osób kierowanych na turnusy rehabilitacji leczniczej i turnusy regeneracyjne oraz stan finansów funduszu prewencji i rehabilitacji.”;

14) w art. 67:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Ta sama osoba może pełnić funkcję członka Rady Rolników nie dłużej niż przez trzy kadencje.”,

b) w ust. 4 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) po zasięgnięciu opinii Rady Rolników, jeżeli:

– bez usprawiedliwionych przyczyn nie bierze on udziału w pracach Rady Rolników, w okresie czterech kolejnych posiedzeń plenarnych lub jeżeli zachodzą istotne przeszkody w jego dalszym udziale w pracach Rady Rolników
– nie wypełnia lub nienależycie wypełnia swoje obowiązki lub”,

c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. 1. Rada Rolników wyraża opinię, o której mowa w ust. 4 pkt 2 lit. a, w terminie jednego miesiąca, przy czym członek, którego ona dotyczy nie bierze udziału w jej wydawaniu.

2. Jeżeli Rada Rolników nie wyrazi opinii, o której mowa w ust. 4 pkt 2 lit. a, w terminie określonym w ust. 1, uznaje się to za rezygnację z wyrażenia opinii.”;

15) w art. 80 w ust. 1 skreśla się wyrazy „21b”.

Art. 2. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.[2)]) w art. 31zy[3] w ust. 1 po wyrazie „objęcia” dodaje się wyraz „izolacją,”.

Art. 3. 1. Rolnicy i domownicy, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w związku z objęciem ich ubezpieczeniami z tytułu pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, 432 i 619), jak również z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a, 9b, 11 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, mogą złożyć w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o objęcie ich tym ubezpieczeniem w okresie, którego dotyczy decyzja, o ile spełniali w okresie objętym wnioskiem warunki określone w art. 5c ustawy zmienianej w art. 1.

2. Rolnicy i domownicy, o których mowa w ust. 1, którzy po wydaniu decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników z przyczyn, o których mowa w tym przepisie, prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracując przy prowadzeniu tej działalności lub podejmując prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności przestali spełniać lub nie spełniali warunków, o których mowa w art. 5a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, z powodu wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, mogą dodatkowo złożyć w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników, o ile w okresie objętym wnioskiem prowadząc

---

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 2112, 2113, 2123, 2157, 2255, 2275, 2320, 2327, 2338, 2361 i 2401 oraz z 2021 r. poz. 11, 159, 180 i 694, 981, 1023, 1090, 1161 i 1163.

pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracę przy prowadzeniu tej działalności spełniali warunki, o których mowa w art. 5a ust. 1 pkt 2–4 ustawy zmienianej w art. 1.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 i 2, składa się w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2, objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wniosek został złożony w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, o ile rolnik lub domownik spełnia inne warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się wraz z oświadczeniem o chęci odstąpienia od ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

6. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie wydaje decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników za okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przypadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy osobom, które spełniały warunki określone w art. 5c ustawy zmienianej w art. 1.

7. Składki na ubezpieczenie społeczne rolników za okresy objęcia tym ubezpieczeniem na podstawie ust. 1 opłaca się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Art. 4. Do liczby kadencji Rady Rolników, o których mowa w art. 67 ust. 3a ustawy zmienianej w art. 1, zalicza się pełnienie funkcji członka Rady Rolników w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 64 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 64 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. Ubezpieczonemu rolnikowi i domownikowi, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 1, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są objęci izolacją w związku z COVID-19, przysługuje zasiłek określony w art. $31zy^3$ ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, od pierwszego dnia objęcia izolacją.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 1 pkt 13, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;

2) art. 1 pkt 4 i 10, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ma przede wszystkim na celu uregulowanie kwestii związanych ze zbiegiem tytułów ubezpieczenia z rolniczego i powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Nie ulega wątpliwości, że w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników obowiązuje jedna z podstawowych zasad, iż w razie posiadania innego tytułu do ubezpieczenia lub podlegania zaopatrzeniu społecznemu, obowiązek ubezpieczenia rolniczego jest wyłączony. Zatem podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu niż prowadzenie działalności rolniczej „wyprzedza" ubezpieczenie społeczne rolników. Zawsze zatem pierwszeństwo ma nierolniczy tytuł do ubezpieczenia. Ustawodawca przewidział od tej reguły wyłącznie dwa wyjątki - zawarte w przepisach art. 5a oraz art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z treścią przepisu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;

2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;

3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;

4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;

5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 3540 zł za rok 2020.

W tym miejscu warto dodać, że skutkiem wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników jest przerwanie 3-letniej ciągłości ubezpieczeniowej, wymaganej na gruncie przepisy art. 5a ustęp pierwszy, niezbędnej dla uznania, że osoba ubezpieczona może podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie prowadzenia działalności pozarolniczej.

Między innymi w celu uniknięcia tego typu incydentalnych przerw w ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawodawca wprowadził art. 5b w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z ustępem pierwszym w tym przepisie, rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266, z późn. zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę, ustalonemu na podstawie odrębnych przepisów. Zaś w ustępie drugim tego przepisu, wprowadzone zostało rozwiązanie, zgodnie z którym rolnik lub domownik, może w każdym czasie odstąpić od tego podwójnego ubezpieczenia, składając w KRUS oświadczenie o odstąpieniu od ubezpieczenia społecznego rolników, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym to oświadczenie zostało złożone w Kasie. Zatem to od decyzji rolnika lub domownika zależy czy zależy mu na nieprzerwanym okresie ubezpieczenia w KRUS, co może być w jego interesie, choćby ze względu na wymóg nieprzerwanego ubezpieczenia w celu dalszego podlegania temu ubezpieczeniu po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Należy zaznaczyć, że przepisy dotyczące poszczególnych reżimów ubezpieczeń społecznych konstruowane są w ten sposób, aby poszczególne tytuły ubezpieczeń związane były z osiąganiem przez daną osobę przychodów, które można określić mianem stałych, innymi słowy chodzi o to, żeby stanowiły one faktyczne źródło przychodu ubezpieczonego.

Zatem uzasadnione było wprowadzenie rozwiązań w art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zmierzających do wyeliminowania patologicznych sytuacji na gruncie zbiegu określonych tytułów do ubezpieczenia powszechnego i rolniczego, gdzie podstawowy

tytuł do ubezpieczenia rolniczego ustępował przed tytułem do ubezpieczenia w systemie powszechnym i który często był pochodną krótkotrwałych i niskopłatnych zajęć.

W związku z tym, iż tego typu tytułów w systemie powszechnym jest więcej dlatego w niniejszym projekcie ustawy zaproponowano, w art. 1 pkt. 1, dalsze rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników o osoby (rolników i domowników), które równolegle z prowadzeniem działalności rolniczej posiadają tytuł do podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnym, ze względu na:

1) pobieranie świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;

2) pobieranie stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;

3) pobieranie stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;

4) pełnienie czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę kandydacką, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;

5) odbywanie służby zastępczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Należy mieć na względzie, że chociażby okres odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy łączy się nierozerwalnie pobieraniem świadczenia integracyjnego lub stypendium, a to z kolei wpływa na ustanie ubezpieczenia rolniczego, gdyż w tym okresie dana osoba podlega ubezpieczeniu w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Często osoby te podejmują szkolenia w celu nabycia nowych kwalifikacji i planują następnie podjąć działalność pozarolniczą. Planują także nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, gdyż głównym przedmiotem ich działalności, przynajmniej w początkowym okresie, będzie

działalność rolnicza. Obowiązujące regulacje uniemożliwiają im to i tym samym prowadzą do wydania rozstrzygnięcia niesprawiedliwego, naruszającego zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Tym samym proponowane rozwiązania mają na celu wyeliminowanie przeszkód do rozpoczynania choćby działalności pozarolniczej, co w konsekwencji zapewne będzie służyło poprawie mobilności zawodowej wśród rolników, gdyż będą mogli zdobywać umiejętności na pozarolniczym rynku pracy. Jest to zgodne z formułowanymi od wielu lat zaleceniami Rady Unii Europejskiej wydawanymi w ramach Semestru Europejskiego w odniesieniu do ubezpieczenia społecznego rolników. Wszystkie proponowane nowe tytuły do podlegania jednocześnie ubezpieczeniu w systemie rolnym i pozarolniczym zmierzają do tego, aby stworzyć gwarancje dla obywateli, że realizując swoje, wynikające z przepisów prawnych, uprawnienie jak choćby służba w terytorialnej służbie wojskowej, nie będą wyłączani często wbrew swojej woli i interesowi z ubezpieczenia społecznego rolników, przy czym trudno jest uznać, aby włączenie wyłącznie do powszechnego systemu ubezpieczeń miało uzasadnione podstawy.

Od kilku lat Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników finansuje ubezpieczenie grupowe następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci do ukończenia 16 roku życia, będących pod opieką osób objętych ubezpieczeniem społecznym rolników w pełnym zakresie. Aktualnie ubezpieczenie w tym zakresie jest wykupywane na okres jednego roku w instytucjach ubezpieczeniowych oferujących tego typu ochronę osobową. Mając jednak na względzie aktualną politykę rządu zmierzającą do ochrony wszystkich podmiotów w gospodarstwie rodzinnym bez względu na wiek, zaproponowano w projekcie ustawy (art.1pkt 2), stały mechanizm chroniący dzieci świadczące pomoc w gospodarstwie rolnym ze względu na możliwy wypadek przy pracy rolniczej. Ze względu na to ryzyko, będzie przysługiwać jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej, na takich samych zasadach jak osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników. Koszty finansowania tego świadczenia będą pokrywane ze środków Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, który jest samofinansujący i nie korzysta z dotacji z budżetu państwa.

Zmian zaproponowana w art. 21 sprowadza się do przyjęcia mechanizmu analogicznego jak w systemie powszechnym. Zatem i w systemie rolniczym osoby z długim stażem ubezpieczeniowym (co najmniej 25 lat), które stały się całkowicie niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym oraz nie ukończyły wieku emerytalnego, nie powinny być pozbawione

prawa do renty rolniczej, nawet jeśli w ostatnim okresie nie podlegały rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Ponadto świadczenie takie wypłacane będzie tylko przez określony czas, do osiągnięcia wieku emerytalnego, ponieważ wówczas osoba uprawniona uzyska prawo do emerytury rolniczej.

Kolejna zaproponowana zmiana w art. 25 ust. 2b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest konsekwencją tego, że na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507), wprowadzona została zmiana w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, dotycząca wyeliminowania możliwości zaliczania do wysokości części składkowej emerytury rolniczej okresów odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresów jej równorzędnych albo okresów zastępczych form tej służby przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r. Zmiana w tym zakresie miała na celu wyeliminowanie wszystkich okresów niezwiązanych z okresem działalności rolniczej i w konsekwencji z podleganiem ubezpieczeniu społecznemu rolników. W związku z tym, obecnie wysokość i prawo do świadczeń emerytalnych rolniczych zostały uzależnione wyłącznie od okresów ubezpieczenia społecznego rolników. Z kolei wszystkie inne okresy mają wpływ na wysokość świadczeń z powszechnego systemu emerytalnego realizowanych przez ZUS. W konsekwencji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.), okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby są zaliczane do okresów składkowych będących podstawą do wyliczenia kapitału początkowego mającego wypływ na wysokość emerytur zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednak problem pojawia się, jeżeli dana osoba nie posiada okresów ubezpieczenia w ZUS. W takim przypadku istnieje uzasadnienie, aby ww. okresy związane z czynną służbą wojskową przed 1999 r., mogły być doliczane do okresu ubezpieczenia od którego zależy wysokość części składkowej emerytury rolniczej.

Następna z proponowanych zmian dotyczy art. 28 w ust. 4 w pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i jest konsekwencją wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r. II UK 82/11, gdzie sąd orzekł, że ubezpieczony w KRUS ma prawo do rolniczej emerytury w pełnej wysokości, jeśli swoje gospodarstwo wydzierżawi dziecku. To z kolei prowadziło do rozbieżności podczas interpretacji tego przepisu w jego obecnym brzmieniu. Dlatego, aby uniknąć problemów związanych z realizacją tego przepisu, konieczna jest przedmiotowa zmiana.

Dodatkowo w przepisach tego projektu ustawy zostały przygotowane zmiany wynikające z praktyki stosowania tych przepisów przez KRUS i dostrzeżonych przez organ emerytalno-rentowy problemów w ich stosowaniu:

- proponowana zmiana w art. 37 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma na celu nadanie Kasie uprawnień do żądania danych niezbędnych do ustalenia zasadności podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia. Z praktyki wynika, że wymienione w tym przepisie organy coraz częściej odmawiają KRUS wydawania wnioskowanych dokumentów, koniecznych do ustalenia stanu faktycznego w prowadzonych postępowaniach administracyjnych;

- proponowane dodanie po art. 50 art. 50 a w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, wynika z dotychczasowej praktyki gdzie KRUS w przeciwieństwie do ZUS udzielał komornikom sądowym nieodpłatnych informacji. Bardzo często zdarzało się, że jednorazowo komornik sądowy kierował kilkaset wniosków do KRUS o udzielenie informacji, świadomy tego, że nie jest zobowiązany do ponoszenia żadnych opłat za udzielanie informacje. Zaproponowana zmiana jest analogiczna do regulacji zawartych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, a opłata za udzielanie informacji będzie ustalana na zasadach i w trybie określonych zgodnie z art. 50 ust. 10b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;

- zmiany zaproponowane w art. 41a i art. 41b wynikają z potrzeby dostosowania rozwiązań w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników do rozwiązań proponowanych w systemie powszechnym. Aktualnie zakończyły się uzgodnienia międzyresortowe w odniesieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw(UD175), gdzie zaproponowano zmiany analogiczne do przedmiotowych zmian w ubezpieczeniu społecznym rolników. Przedmiotowe zmiany mają charakter porządkowy i bez znaczenia jest kolejność wejścia w życie zmian w obu projektowanych ustawach;

- zmiana zaproponowana w art. 55 upoważnia Prezesa KRUS do przyznawania dodatku dla osób, które skończyły 100 lat. Przyznawanie dodatkowego świadczenia osobom, które ukończyły 100 lat życia, odbywa się na zasadzie świadczenia nadzwyczajnego, jednakże to świadczenie otrzymuje każda osoba, która ukończyła 100 lat. Od 1972 r. świadczenia te były przyznawane przez Prezesa ZUS na mocy decyzji podjętej przez Prezesa Rady Ministrów. Od powstania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nastąpił podział kompetencji i pełny rozdział realizacji zadań z zakresu ubezpieczenia społecznego pomiędzy Prezesem ZUS a

Prezesem KRUS, co było konsekwencją odrębności obydwu instytucji ubezpieczeniowych. Prezes KRUS z dniem 1 stycznia 1995 r. w sposób oficjalny przejął uprawnienia podwyższania świadczeń emerytalno-rentowych osobom, które ukończyły 100 lat życia, a przed ukończeniem tego wieku zostały uprawnione do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jednak zasadne wydaje się wprowadzenie do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przepisu regulującego przyznawanie przez Prezesa KRUS świadczeń honorowych osobom, które ukończyły 100 lat życia, sankcjonującego wieloletnią tradycję przyznawania takich świadczeń. Za powyższym przemawia również to, że świadczenie to ma charakter wyjątkowy, a przyznawanie świadczeń emerytalno-rentowych w drodze wyjątku przez Prezesa KRUS jest uregulowane w ustawie.

- zmiana zaproponowana w art. 62 a doprecyzowuje kwestię wydawania przez Prezesa Kasy interpretacji indywidualnych, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Przepis ten obecnie reguluje kwestie zamieszczania interpretacji indywidualnych w Biuletynie Informacji Publicznej KRUS, wydanych we wskazanym w tym przepisie zakresie. Zapis ten w obecnej formie jest niewystarczający oraz budzący wątpliwości interpretacyjne i właściwym rozwiązaniem jest zaproponowane jego rozszerzenie i doprecyzowanie zakresu podmiotowego. Projektowane zapisy wskazują bowiem jednoznacznie, że interpretacje, na zasadach określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, wydaje się rolnikom i domownikom będącym jednocześnie przedsiębiorcami, kontynuującym podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w trybie art. 5 a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jednocześnie projektowana zmiana art. 62 a wskazuje sytuacje, w których nie wydaje się interpretacji indywidualnych. Zaproponowane w projekcie zmiany wprowadzają analogiczne rozwiązania jak te, które funkcjonują w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z tym, proponuje się dodanie ustępu 2 w art. 62 a zgodnie, z którym nie wydaje się interpretacji indywidualnych w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Prezesa Kasy. Wprowadza się także odpowiednie zmiany w art. 36 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, uwzględniające wydawane przez Prezesa Kasy decyzje w sprawach interpretacji indywidualnych, o których mowa w zmienianym art. 62a. Z kolei zmiana w ustępie 3 w art. 36 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma na celu

unormowanie kwestii dotyczącej drogi sądowej w przypadku wydanych decyzji w sprawie interpretacji indywidualnej;

- proponowane dodanie w art. 64 ust. 2a i 2b umożliwi Kasie podejmowanie działań także wobec osób:

- uprawnionych do emerytury rolniczej z ubezpieczenia w celu poprawy ich stanu zdrowia, kondycji psychofizycznej oraz stanu funkcjonalnego i jakości życia, między innymi poprzez kierowanie ich na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacji leczniczej oraz

- ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy mające na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia (zwana dalej turnusami regeneracyjnymi) do zakładów rehabilitacji leczniczej.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego planuje pilotażowo, uwzględniając bieżącą sytuację epidemiczną w kraju, w ramach posiadanych środków pieniężnych skierować pierwszych rolników - seniorów emerytów, tj. rolników, którzy ukończyli aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierających świadczenie emerytalne, na turnusy rehabilitacji leczniczej. Kasa w 2022 r. planuje skierować ok. 600 rolników - seniorów emerytów na rehabilitację leczniczą. Kasa ma możliwość skierowania na rehabilitację leczniczą większej liczby rolników - seniorów emerytów, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu rehabilitacji leczniczej rolników - seniorów emerytów przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS, tj. 107,00 zł. Koszt rehabilitacji ok. 600 rolników - seniorów emerytów wyniósłby ok. 1.350.000,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. Miesięczna liczba emerytur w IV kwartale 2020 r. wyniosła 840.472. (bez rodzicielskich świadczeń uzupełniających, lecz z emeryturami finansowanymi z funduszu emerytalno-rentowego, a wypłaconymi przez MON, MSWiA, MS oraz ze świadczeniami rolnymi w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi).

Turnus rehabilitacji leczniczej rolników - seniorów emerytów trwałby 21 dni, bez możliwości przedłużenia pobytu. Taki okres rehabilitacji jest uzasadniony ze względu na reaktywność organizmu na bodźce lecznicze oraz występowanie tzw. odczynu uzdrowiskowego. Pacjent uzyskuje odpowiednie reakcje adaptacyjne i kompensacyjne po 18-21 dniu kuracji. Krótszy pobyt leczniczy nie gwarantuje poprawy stanu zdrowia i z medycznego punktu widzenia nie ma uzasadnienia. Pobyt na turnusie będzie miał charakter

usprawniający. Rolnik - senior emeryt będzie miał zagwarantowane średnio 3 zabiegi dziennie. Program usprawniający i rodzaj zabiegów będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Warunkiem niezbędnym przy kwalifikacji na rehabilitację leczniczą rolników - seniorów emerytów byłaby samodzielność psychofizyczna (sprawność ruchowa, funkcje poznawcze, stan emocjonalny). Ze świadczenia nie mogłaby skorzystać osoba niesamodzielna, czyli taka, u której z powodu naruszenia funkcji organizmu stwierdza się ograniczenia aktywności powodujące konieczność długotrwałego albo stałego wsparcia innej osoby w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Przyjęto, że seniorzy to osoby, u których często stosowana jest przewlekle farmakoterapia oraz występuje wielochorobowość (najczęściej schorzenia kardiologiczno-pulmonologiczne, układu ruchu, demencyjne). Z tego względu o możliwości skierowania rolnika - seniora emeryta na turnus rehabilitacyjny będą decydowały kryteria: medyczne, proceduralne oraz formalno-prawne. Kryteria medyczne, czyli wskazania i przeciwwskazania zostaną opracowane przez Kasę. Do kryteriów formalno–prawnych należy zaliczyć brak górnej granicy wieku oraz pobieranie przez osobę świadczenia emerytalnego, natomiast do kryteriów proceduralnych należy: wniosek wystawiany przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

Organizacja turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych ma na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia (charakter regeneracyjny). Opiekunem osoby niepełnosprawnej jest osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik lub domownik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku - do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2 (art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Liczba osób, które podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek w okresie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy

o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które wójt, burmistrz, prezydent miasta opłaca składki na to ubezpieczenie, na koniec IV kwartału 2020 r. wynosi 9.001 osób.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego planuje pilotażowo, uwzględniając bieżącą sytuację epidemiczną w kraju w ramach posiadanych środków pieniężnych skierować pierwszych opiekunów osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne w 2022 r. Będzie to ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych. Kasa ma możliwość skierowania na turnusy regeneracyjne większą liczbę opiekunów osób niepełnosprawnych, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień jak w rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS, tj. 107,00 zł. Koszt turnusów regeneracyjnych ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 450.000,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania.

Turnus regeneracyjny jest to turnus mający na celu poprawę kondycji psychofizycznej i jakości życia dla opiekunów osób niepełnosprawnych, trwałby 7 dni, bez możliwości przedłużenia pobytu. Opiekun osoby niepełnosprawnej będzie miał zagwarantowane średnio 4 zabiegi dziennie, a ich rodzaj będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Turnusy regeneracyjne będą realizowane w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS. O skorzystaniu z turnusów regeneracyjnych będą decydowały kryteria medyczne, tj. wskazania i przeciwwskazania skorzystania z turnusów regeneracyjnych opracowane przez KRUS oraz kryteria proceduralne - wniosek wystawiany przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

W związku ze zmianą ustawy konieczne będzie także zmiana rozporządzenia, o którym mowa w art. 64 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tak by obejmowało ono także nowe przepisy;

- proponowane dodanie w art. 67 ust. 3a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wprowadza ograniczenie pełnienia funkcji członka Rady Rolników przez tą samą osobę nie dłużej niż przez trzy kadencje. Natomiast zmiana ust. 4 polega na poszerzeniu możliwości odwoływania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi członka Rady Rolników w trakcie trwania kadencji w sytuacjach dotąd nieprzywidzianych, gdy nie wypełnia lub nienależycie wypełnia swoje obowiązki. Doprecyzowano także kwestię wydawania przez Radę

Rolników opinii w tym zakresie. Określono termin jej wydania (jeden miesiąc) po upływie którego Minister może podjąć decyzję bez zasięgania tej opinii. Z opiniowania wykluczony jest członek, którego przedmiotowa opinia dotyczy;

- zmiana zaproponowana w art. 80 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, stanowi niezbędne doprecyzowanie przepisów, ponieważ usuwa z kosztów finansowanych z funduszu prewencji i rehabilitacji rentę rolniczą szkoleniową, która zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest świadczeniem z ubezpieczenia emerytalno-rentowego i jako taka jest finansowana z funduszu emerytalno-rentowego.

W art. 2 projektu ustawy zaproponowano zmianę w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą rolnikowi i domownikowi, o których mowa w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266), w sytuacji objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19, przysługuje zasiłek w wysokości 50 proc. minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207). Możliwość otrzymania takiego zasiłku wprowadzona została do ww. ustawy poprzez zmianę ujętą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2021 r. poz. 737, z późn. zm.), która weszła w życie 18 kwietnia 2020 r. Ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875, z późn. zm.) doprecyzowała przepisy w zakresie przyznawania ww. świadczenia i nałożyła na Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego obowiązek przyznawania i wypłaty tego świadczenia od dnia 18 kwietnia 2020 r. (tj. od wejścia w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r.).

W dniu 21 marca 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. poz. 486), zgodnie z którym rolnikowi ubezpieczonemu w KRUS przysługuje zasiłek chorobowy w kwocie 15 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie nie dłużej niż 14 dni, jeżeli ta

niezdolność jest spowodowana zakażeniem lub chorobą układu oddechowego oznaczonymi w zaświadczeniu lekarskim jako U07.1 COVID-19, zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych. To świadczenie przyznawane jest przez KRUS rolnikom objętym izolacją z powodu zachorowania na COVID-19. W pozostałych wypadkach wysokość dziennej stawki wynosi niezmienne od wielu lat 10 zł.

Obowiązywanie podwyższonej stawki dziennego zasiłku chorobowego przedłużone zostało rozporządzeniem z dnia 23 września 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz.U. 2020 r. poz. 1664) na okres obowiązywania na obszarze Rzeczpospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845, z późn. zm.)

Reasumując, w chwili obecnej ma miejsce sytuacja, iż rolnicy będący w izolacji w związku z zakażeniem COVID-19 otrzymują z KRUS zasiłek chorobowy w wysokości 15 zł dziennie przez 14 dni, a rolnicy będący na kwarantannie, hospitalizowani lub objęci nadzorem epidemiologicznym otrzymują zasiłek w wysokości 50 % minimalnego wynagrodzenia, który od 1 stycznia 2021 r. wynosi 1400 zł. wywołuje to niezadowolenie tej grupy społecznej, która jest w ten sposób zróżnicowana – opłaca się bardziej być na kwarantannie niż w izolacji.

W związku z powyższym, w celu zniwelowania wyraźnej różnicy w możliwościach otrzymania powyższych świadczeń przez rolników proponuje się poszerzenie sytuacji umożliwiających otrzymanie zasiłku w wysokości 50 % minimalnego wynagrodzenia o izolację (art. 2 projektowanej ustawy). Wyjdzie to naprzeciw postulatom środowiska rolniczego i zniweluje istniejąca niesprawiedliwość społeczną.

W art. 6 projektu ustawy, proponuje się wprowadzenie przepisu przejściowego, regulującego sytuację osób, które będą w trakcie izolacji w momencie wejścia w życie proponowanego przepisu. Konieczność taka wynika między innymi z faktu, że poszczególne świadczenia finansowane są z różnych źródeł. Zasiłek chorobowy przewidziany w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników finansowany jest z Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, natomiast zasiłek przewidziany w zmienianym przepisie – z budżetu państwa. Brak przepisów przejściowych spowoduje także, że

świadczenie w różnych dniach okresu zasiłkowego będzie miało różną wysokość, co wydaje się nieuzasadnione z punktu widzenia interesów ubezpieczonych.

W art. 3 projektu ustawy, zostały zawarte przepisy przejściowe w odniesieniu do rolników i domowników, którzy zostali już wyłączeni z ubezpieczenia społecznego rolników z tytułów wymienionych w projektowanym art. 5c przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie przepisów o charakterze abolicyjnym, umożliwiającym „przywrócenie" do ubezpieczenia społecznego rolników, o ile w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszych zmian złożą w Kasie wniosek o przywrócenie ich do tego ubezpieczenia. Przepis ten umożliwi rolnikom i domownikom, którym wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w związku z objęciem ich ubezpieczeniami z tytułu pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowane przez powiatowy urząd pracy, jak również z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a, 9b, 11 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych objęcia jednocześnie ubezpieczeniem społecznym rolników okresach, w których wydano decyzję o ustaniu tego ubezpieczenia. Proponuje się, by możliwość przywrócenia do ubezpieczenia była dobrowolna, po złożeniu stosownego wniosku, jednak nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Dodatkowo w związku z wprowadzoną zmianą zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników dla rolników i domowników wykonujących dodatkowo aktywności, o których mowa w projektowanym art. 5c ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wprowadza się zapis umożliwiający odstąpienie od wyłączenia tych osób z ubezpieczenia społecznego rolników z okresem wstecznym. Zapis ten zapobiegnie utracie stażu ubezpieczeniowego (niezbędnego do prawa do świadczeń) nie zawsze związanego ze zwrotem składek, a w niektórych przypadkach także z utratą prawa do wypłaconych już świadczeń przez osoby, których podstawową aktywnością jest działalność rolnicza, a podejmowane aktywności wskazane w art. 5c ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rodzące obowiązek ubezpieczenia w systemie powszechnym w ZUS miały jedynie charakter uzupełniający i krótkotrwały.

Dodatkowo wprowadzono możliwość przywrócenia do ubezpieczenia społecznego rolników osób, które po wydaniu decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników z przyczyn, o których mowa w przepisie art. 5c, podejmując lub prowadząc już pozarolniczą

działalność gospodarczą lub współpracę przy prowadzeniu tej działalności nie spełniały lub przestały spełniać warunki, o których mowa w art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników właśnie z powodu wydania decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników z wyżej wymienionej przyczyny.

Zdarzały się bowiem przypadki, że osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników przed podjęciem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej były zobowiązane do odbycia krótkotrwałego szkolenia w trakcie którego pobierały stypendium rodzące obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu w ZUS i wobec tego po podjęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie spełniały warunku określonego w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników tj. trzyletniego podlegania bez przerwy ubezpieczeniu społecznemu rolników umożliwiającego kontynuowanie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników po podjęciu prowadzenia takiej działalności (współpracy).

Podobnie obowiązkowy udział w ćwiczeniach wojskowych, rodzący tytuł do obowiązkowego ubezpieczenia w ZUS dla rolników i domowników prowadzących dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą powodował przerwanie okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i w konsekwencji uniemożliwienie kontynuowania podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej (współpracy przy jej prowadzeniu).

W obu ww. przypadkach rolnicy i domownicy podlegają ubezpieczeniu społecznemu w ZUS z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, ale bezpośrednią przyczyną uniemożliwiającą im kontynuowanie ubezpieczenia społecznego rolników było krótkookresowe objęcie ubezpieczeniem w ZUS z tytułu pobierania stypendium lub powołania do ćwiczeń wojskowych.

W tej sytuacji, uzasadnionym jest również umożliwienie tej grupie osób „powrotu” do ubezpieczenia społecznego rolników, po wyrażeniu przez te osoby takiej woli w postaci stosownego wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników.

Ponadto rolnicy i domownicy przywróceni do ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie art. 3 ust. 1 projektu ustawy nie powinni ponosić konsekwencji w postaci obowiązku opłacenia odsetek, za okresy ,,przywrócenia,,. W okresach tych osoby podlegały jedynie ubezpieczeniu społecznemu w ZUS, a zatem nie były zobowiązane do terminowego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Oznacza to, że do tych osób nie ma

zastosowania art. 40 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Odsetki od tych składek (za okresy przywrócenia) powinny być liczone po upływie 14 dni od daty doręczenia decyzji przywracającej te osoby do ubezpieczenia w KRUS, tj. za faktyczny okres zwłoki w ich opłacaniu. Ponadto projektowane przepisy mają charakter abolicyjny.

W przepisach przejściowych art. 3 w ust. 8 uregulowano kwestię kadencyjności członków Rady Rolników Trwająca w dniu wejścia w życie ustawy kadencja członka Rady Rolników zaliczana jest do okresu 3 kadencji możliwości pełnienia funkcji członka Rady Rolników..

Obowiązujące na mocy zmienianego w art. 64 ust. 3 upoważnienia ustawowego rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków i trybu kierowania przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rehabilitację leczniczą oraz udzielanie zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne (Dz. U. z 2013 r. poz. 860) zachowa moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych.

Projekt ustawy wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia za wyjątkiem art. 1 pkt 13 który wejdzie po upływie 14 dniu od dnia ogłoszenia oraz art. 1 pkt 4 i 10, który wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki.

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy zostanie umieszczony w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.